

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गको पत्रिका

साझापुरा

राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakaranews.com

घर तथा फ्ल्याट भाडामा

हेटौंडा-२ स्थित सिद्धार्थ स्कुल अगाडि रहेको साहे २ तल्ला घर भाडामा रहेको हुँदा अफिस, आवास तथा गोठसमेतको लागि आवश्यक मालजुआवहकले तुरुन्त सम्पर्क गर्नुहोला ।

हेटौंडा-५, अब्बलडाँडामा रहेको १ तल्ला घर विक्री तथा भाडामा रहेको छ ।

हेटौंडा-५, पिप्ले स्टेवर मन्दिर नजिक रहेको २५ घुर नग्रा विद्यालय रहेको हुँदा इच्छुक महतुभाबहकले तुरुन्त सम्पर्क गर्नुहोला ।

सम्पर्क नं. ९८५११३२८७४
९८५४०२८४३१

मकवानपुरका अटेरी जनप्रतिनिधि: कानून मान्दैनन्, जवाफ पनि दिँदैनन्

आईटीएफ तेक्वान्दोका २५ जना खेलाडी छनौट

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ भदौ/ पत्र ३० वैशाख २०७२ मा भएको स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनबाट विजयी भएपछि बुधबिने 'भईमा बुद्धसमेत नटेकी' टोलीका जनप्रतिनिधिहरु कानूनलाई टुटेनन् ।

कुनै विधिबिहीन मीनिसम्म अघि बढाएर नग्रा बाबामा रमरका जनप्रतिनिधिहरुले आफ्नो पारिचो कानुनी बन्धनसमेत पूरा नभएको पाइएको छ । देवमा निर्वाचन गरिएको एउटा छुट्टै संवैधानिक अधिकारपुस्तक निकाले छ । निर्वाचन आयोगले प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय तह निर्वाचन गराउनेछ ।

निर्वाचनको तयारीदेखि निर्वाचनको आयोजना र खर्च उमेदवारहरुले गर्न हुने र नहुने सबै तालिमि अधिकार प्रत्यक्ष हेर्ने । निर्वाचनलाई विरबासको, भरपूर र सुरक्षित बनाउन आयोगले कानून बनाएको छ । तर, आयोगले कानून जमर्झन्थिने देखेन ।

संवैधानिक आयोगलाई समेत अटेर गर्ने जनप्रतिनिधिहरुले जनतालाई कति टुटेनन् ? भने प्रश्न उठेको छ । निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा २२ को उपदफा १ र स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३

को दफा ६४ (४) अनुसार उमेदवारले निर्वाचनको अन्तिम मीनिसम्म आफ्नो मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचनको खर्च पेश गर्नुपर्ने कानुनी प्राधान्य छ । तर, मकवानपुरका गाउँपालिका अध्यक्ष उपप्रमुख विवेक शर्मा, सहायक अध्यक्ष र वडा सदस्यहरुले आफ्नो खर्च विवरण बुझाएका छैनन् ।

विचरा जनप्रतिनिधि ! चुनाव विवेक शर्मा बाबामा रमरका जनप्रतिनिधिहरुले आफ्नो पारिचो कानुनी बन्धनसमेत पूरा नभएको पाइएको छ । देवमा निर्वाचन गरिएको एउटा छुट्टै संवैधानिक अधिकारपुस्तक निकाले छ । निर्वाचन आयोगले प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय तह निर्वाचन गराउनेछ ।

निर्वाचनको तयारीदेखि निर्वाचनको आयोजना र खर्च उमेदवारहरुले गर्न हुने र नहुने सबै तालिमि अधिकार प्रत्यक्ष हेर्ने । निर्वाचनलाई विरबासको, भरपूर र सुरक्षित बनाउन आयोगले कानून बनाएको छ । तर, आयोगले कानून जमर्झन्थिने देखेन ।

संवैधानिक आयोगलाई समेत अटेर गर्ने जनप्रतिनिधिहरुले जनतालाई कति टुटेनन् ? भने प्रश्न उठेको छ । निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा २२ को उपदफा १ र स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३

खर्च विवरण पेश नगरेका हुन् । उमेदवारहरुमध्ये ३ सय ४६ जनाले मात्रै कानूनमैत्री निर्वाचन खर्चको विवरण पेश गरेको पाइएको छ । मकवानपुरका विरस प्रमुख लक्ष्मण फलामाका उपप्रमुख विवेक शर्मा, सहायक अध्यक्ष र वडा सदस्यहरुले आफ्नो खर्च विवरण बुझाएका छैनन् । १० गते स्थानीय तहमा भएको कार्यालयिक सदस्य निर्वाचनमा भाग लिएका ९९ जनामध्ये थोरैले मात्रै विवरण बुझाएको पाइएको छ ।

कर्मचारी अरुण क्लिनिकका १० पालिकाको निर्वाचन खर्च पेश गर्नमा इन्टरनेटबाट माइक्रोसफ्ट अफिस प्रोग्राम पठाएकी छिन् । माइली माइलीका उपप्रमुख फलामाका उपप्रमुख विवेक शर्मा, सहायक अध्यक्ष र वडा सदस्यहरुले आफ्नो खर्च विवरण बुझाएका छैनन् । १० गते स्थानीय तहमा भएको कार्यालयिक सदस्य निर्वाचनमा भाग लिएका ९९ जनामध्ये थोरैले मात्रै विवरण बुझाएको पाइएको छ ।

कर्मचारी अरुण क्लिनिकका १० पालिकाको निर्वाचन खर्च पेश गर्नमा इन्टरनेटबाट माइक्रोसफ्ट अफिस प्रोग्राम पठाएकी छिन् । माइली माइलीका उपप्रमुख फलामाका उपप्रमुख विवेक शर्मा, सहायक अध्यक्ष र वडा सदस्यहरुले आफ्नो खर्च विवरण बुझाएका छैनन् । १० गते स्थानीय तहमा भएको कार्यालयिक सदस्य निर्वाचनमा भाग लिएका ९९ जनामध्ये थोरैले मात्रै विवरण बुझाएको पाइएको छ ।

दिनभित्र स्पष्टीकरण पेश गर्न सजना जारी गरिएको थियो । 'तोकिएको समय अर्थात् निर्वाचन खर्च विवरण पेश नभएकोमा तपाईंहरुलाई निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा २२ बमोजिम किन कारवाही गर्ने नपर्ने हो ? सो सम्बन्धमा निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा २२ को उपदफा (४) बमोजिम आफ्नो स्पष्टीकरण पेश गर्नुहोला, तुरुन्तमा मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचन कार्यालयमा १ सय ९३ जनाले स्पष्टीकरण बुझाएका थिए ।

कार्यालयका शाखा अधिकृत पीकेले स्पष्टीकरण बुझाउने जनप्रतिनिधिहरुको संख्या बढेन ।

खर्च विवरण पेश गर्ने जनप्रतिनिधिमा १५ जनाले मात्रै स्पष्टीकरण पेश गर्नुहोला, तुरुन्तमा मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचन कार्यालयमा १ सय ९३ जनाले स्पष्टीकरण बुझाएका थिए ।

कार्यालयका शाखा अधिकृत पीकेले स्पष्टीकरण बुझाउने जनप्रतिनिधिहरुको संख्या बढेन ।

खर्च विवरण पेश गर्ने जनप्रतिनिधिमा १५ जनाले मात्रै स्पष्टीकरण पेश गर्नुहोला, तुरुन्तमा मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचन कार्यालयमा १ सय ९३ जनाले स्पष्टीकरण बुझाएका थिए ।

कार्यालयका शाखा अधिकृत पीकेले स्पष्टीकरण बुझाउने जनप्रतिनिधिहरुको संख्या बढेन ।

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ भदौ/ पोखरमा हुने नवी तन्त्रिय खेलकुदमा सहभागिताको लागि बागमती प्रदेशबाट आईटीएफ तेक्वान्दोका २५ जना खेलाडी छनौट भएका छन् ।

प्रदेशको राजधानी विवरण सार्वजनिक गर्ने राजनीतिक दल वा उमेदवारलाई आयोगले पटकपटक १५ हजार रुपैयाँ जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

तर, आयोगले आफ्नै कानूनमा नभएको खर्च विवरण पेश गर्ने जनप्रतिनिधिमा १५ जनाले मात्रै स्पष्टीकरण पेश गर्नुहोला, तुरुन्तमा मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचन कार्यालयमा १ सय ९३ जनाले स्पष्टीकरण बुझाएका थिए ।

कार्यालयका शाखा अधिकृत पीकेले स्पष्टीकरण बुझाउने जनप्रतिनिधिहरुको संख्या बढेन ।

खर्च विवरण पेश गर्ने जनप्रतिनिधिमा १५ जनाले मात्रै स्पष्टीकरण पेश गर्नुहोला, तुरुन्तमा मितिभन्दा ३० दिनभित्र निर्वाचन कार्यालयमा १ सय ९३ जनाले स्पष्टीकरण बुझाएका थिए ।

कार्यालयका शाखा अधिकृत पीकेले स्पष्टीकरण बुझाउने जनप्रतिनिधिहरुको संख्या बढेन ।

ADMISSION OPEN

- ⊙ BBS
- ⊙ BCA
- ⊙ BIM

ENROLL NOW

APPLICATION DEADLINE FOR

BCA:
Application form for Entrance Exam
Bhadra 23 (Regular Fee)
Bhadra 29 (Double Fee)

For BIM:
Online Entrance Application form for CMAT
Bhadra 27

"कडा अनुशासन, स्तरीय शिक्षा"

HETAUDA SCHOOL OF MANAGEMENT AND SOCIAL SCIENCES
www.hsm.edu.np

Hetauda-4, Makawanpur | info@hsm.edu.np | 9855074222

ADMISSION OPEN

TU Affiliated Courses

- BSc. CSIT
- BCA
- BBS

+2 MANAGEMENT SCIENCE LAW

MANAGEMENT FACULTY

- ❖ HOTEL MANAGEMENT
- ❖ COMPUTER SCIENCE
- ❖ BUSINESS STUDIES
- ❖ TOURISM & MOUNTAINEERING

SCIENCE FACULTY

+2 LAW

HETAUDA CITY COLLEGE/ZENITH

♀ Piple, Hetauda-5, Makawanpur
057-526660, 9855077417, 9855071699, 9841271001

Web : www.hetaudacitycollege.edu.np | E-mail : hetaudacitycollege.official@gmail.com

Note: BSC, CSIT, BCA र BBS को Entrance Preparation Class पनि संचालन भइरहेको छ ।

हाम्रो कुरा

चाडपर्वको मौसम र मिसावट

हाम्रा मुख्य चाडपर्वहरू यतिबेला विस्तारै घरआँगनमा भित्रिने क्रममा छन् । नेपाली हिन्दू महिलाहरूको महान पर्व तीज हामीबाट विदा भइसकेको छ भने दशैं र तिहारजस्ता ठूला चाडपर्वहरू हाम्रो घरआँगनमा विस्तारै भित्रिने क्रममा छन् । चाडपर्वको आगमनसँगै हाम्रो बजारमा चहलपहल वृद्धि हुन थालेको छ । गाउँघरमा विस्तारै चहलपहल बढ्दैछ, परदेश गएकाहरू घर फर्कने क्रममा छन् । त्यसैले गाउँघर तथा शहरबजार जतातै चाडपर्वको रौनक बढ्न थालेको छ । चाडपर्वलाई जसरी आम जनताले एकआपसमा सुख, दुःख साटासाट गर्ने अवसरको रूपमा बुझ्ने गर्दछन्, त्यसरी नै कालावजारी गर्नेहरूले पनि कमाउने ठूलो मौकाको रूपमा लिने गर्दछन् । उनीहरूले यस अवसरमा सामानहरूमा मिसावट गर्ने गर्दछन् । चाहे खाद्यवस्तु होस् वा अन्य सामग्री, ती सबैमा कुनै न कुनै किसिमको मिसावट गर्ने समस्थाले आम उपभोक्ताहरू हारान्छन् ।

चाडपर्वहरू हाम्रा संस्कृति हुन्, जसले एकातिर हाम्रा विगतदेखि का परम्परालाई जगोर्ना गर्न मद्दत गरेका छन् भने अर्कोतर्फ हाम्रो पहिचानलाई सबैसामु चिनाउने काम गरेका छन् । यसर्थ चाडपर्वलाई विश्वमा हाम्रो पहिचान भनेर चिनाउने र सामाजिक सद्भाव कायम गर्ने अवसरको रूपमा हामी बुझ्ने गर्दछौं । चाडपर्व नजिकिँदै जाँदा दैनिक उपभोग्य वस्तुलगायत अन्य आवश्यक सामग्रीको मूल्यवृद्धि हुने समस्या देखिएको छ । एकातर्फ गाँस, बास र कपासको उचित व्यवस्था गर्ने नसक्ने सर्वसाधारण गरिब जनतालाई सक्ती नसक्ती भए पनि सामान किन्नुपर्ने बाध्यता छ भने अर्कोतर्फ त्यही सामान पनि शुद्ध नभई मिसावट भएको किन्नुपर्ने बाध्यता छ । खाद्यवस्तुमा हुने मिसावटले मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पार्छ । यसले स्वास्थ्यमा गम्भीर समस्या पैदा गर्नुका साथै विभिन्न किसिमका रोगहरूले संक्रमण गर्ने अवस्था सिर्जना गरिदिन्छ । यसर्थ खाद्यवस्तुका नाममा बजारमा विक्री वितरण हुने अखाद्यवस्तु तथा मिसावटयुक्त सामग्री विक्री वितरण गर्ने नदिन समय-समयमा बजार अनुगमन गरिनु पर्दछ । सरकारबाट अनुगमन गर्न पाउने अधिकार पाएका विभिन्न सरकारी निकाय, उपभोक्तावादी संघसंस्था तथा उद्योग वाणिज्य संघले पनि यस्ता सामग्रीहरू सक्भर विक्री वितरण हुन नदिन र भइहाले पनि सामग्रीलाई नियन्त्रणमा लिई नष्ट गर्नु र दोषीलाई कानुनी कारबाही गर्नु जरुरी छ ।

चाडपर्व मनाउने नाममा दोहोरो मारमा परेका गरिब जनता हरेक किसिमले अप्प्यारोमा परेकै छन् । कतिपय नेपालीहरू अहिले पनि समाजमा देखाउनका निमित्त वा बाबु बाबुले मानिआएको चाडपर्वलाई निरन्तरता दिन श्रमण गरेरै भए पनि मनाउनुपर्ने बाध्यतामा छन् । यसबाट उनीहरूको आर्थिकस्तर दिनागृदिन नाजुक बन्दै गइरहेको छ । अर्कोतर्फ बजारमा किनेका सामानहरूमा हुने मिसावटले पैसाको खर्च र स्वास्थ्यमा असर पुऱ्याइरहेको छ । चाडपर्वको मौका छोप्नेर हुने कलेज्वारी समयमै नियन्त्रण गरी नेपाली जनतालाई राम्रोसँग चाडपर्व मनाउने वातावरण सिर्जना गन्तार्फ सम्बन्धित सबैको गम्भीर चासो आवश्यक छ ।

कस्तो हुनुपर्छ अबको नेतृत्व ?

दिवस खनिया

पृथ्वीनारायणको बेला लड्ने क्षमता चाहिन्थ्यो भने वीपी र पुष्पलालको बेला सोच्ने र निर्णय गर्ने क्षमता । अब जाणतन्त्रको जगामा बसेर सामाजिक असमानता कम गर्दै आर्थिक, सामाजिक समस्या हल गर्ने क्षमता भएको नेतृत्व आवश्यक छ ।

न्यायसहितको समुदायका लागि, सामाजिक, आर्थिक स्वातन्त्रताका लागि गरिने प्रयत्न हो । राजनीति भनेको राज्यको सञ्चालन वा रक्षार्थ गर्ने सर्वोच्च नीति हो ।

ठूलो माछाले सानो माछा नखायो भनेर कानुन राखे, न्याय दिने, मुशतान कायम गर्ने काम राज्यले गर्न सक्नुपर्छ । राज्य र समाजको व्यवस्थापन, सञ्चालन, रक्षा र उन्नयनको निमित्त गरिने प्रयत्न हो । तत्काल समाजमा विद्यमान मुख्य अन्तर्विरोध समाया हल गर्ने साधन राजनीति हो । एक आधुनिक हल बहुआयामिक प्रक्रिया हो राजनीति । देश भेटाउने र छान्ने माध्यम नै राजनीति हो । यस्तो पवित्र उद्देश्य सहितको कार्यलाई फोहरी खेल भन्नु अज्ञेयता छैदैन ।

राजनीतिक फोहर हटाउनु, पत्रापीठ अहिले त राजनीति फरक

संगठनहरू बीचको, फरक नेतृत्व समूह बीचको फोहर गर्ने मात्र भएको छ । यस पवित्र गृहमा पसेर फोहर गर्ने बोझो फोहरी खेलाडीहरूलाई गाईकाट पार्नुपर्छ । फोहर साफ गर्न सापेक्षाहरूलाई फोहर मान्न पनि सक्छ । त्यसो भन्दैमा फोहरबाट भाग्न हुँदैन । सामना गर्ने भए नहुँदैन ।

सबैले राजनीति गर्नुपर्छ भने छैन तर सबैमा राजनीतिक चेत चाहिँ आवश्यक चाहिँदैन । सपनादेखि यो फोहर साफ गर्न हिउँदा सपना राजनीतिबाटै फोहर लगाइदिन खोजिएको पनि हुन सक्छ । सपना राजनीतिबाटै पवित्रता गरी सक्छ, सङ्घीय र समर्पण गर्नुपर्छ ।

१९९१ शताब्दीका महान् दार्शनिक कार्ल मार्क्सले अन्तर्विरोध समाजको जग मानेका थिए । उनले अन्तर्विरोधलाई 'आधार' र सामाजिक संस्था तथा नून, कानुनलाई यो आधारमा बनेका 'उपरिवर्तन' मानेका थिए । अर्थिक व्यवस्था यो जग हो, जसमा राजनीतिक व्यवस्था आधारित हुन्छ । अर्थिक व्यवस्था स्रोत साधनको बँडोपट्टा, उत्पादन र वितरणसँग सम्बन्धित हो । यसको असन्तुलित वितरणले समाजमा बढेको निर्माण गर्छ, अन्तर्विरोध उत्पन्न गराउँछ । उनको विश्वास समाजमा विद्यमान मुख्य अन्तर्विरोध समाया हल गर्न साधन राजनीति हो ।

राजनीति भने उत्पादन पद्धति, उत्पादन सम्बन्ध (सामाजिक र वितरण) मा परिवर्तन गरी समय मानव सभ्यतालाई विभेदरहित, वर्गरहित ढङ्गले विकास गर्न प्रयत्न गर्छ । यसको निष्पत्ती सञ्चित अर्थिक व्यवस्था हो र उपरिसञ्चन राजनीति हो । त्यसैले राजनीतिबाट अर्थव्यवस्थाको अखिला हेर्नुपर्दछ । त्यसका साथै संगठनात्मक सिद्धान्त पनि पर्दछन् । सासको टिक्टटोखि निर्वाचनसम्म

समाजवादीक संसद आजको आवश्यकता हो । सांसदलाई काजून निर्माणमा मात्र लजाएर, विभिन्न विज्ञलाई कार्यपालिकाका जिम्मेवारी दिइएका अष्टाचारको जल्जीकरण र कार्यपालिकाको गुणस्तरमा एकैसाथ परिवर्तन गर्न सकिन्छ ।

रथानीय तिकाचलाई सवदो बलियो र पारदर्शी बनाउनु आवश्यक छ ।

पृथ्वीनारायणको बेला लड्ने क्षमता चाहिन्थ्यो भने वीपी र पुष्पलालको बेला सोच्ने र निर्णय गर्ने क्षमता । अब गणतन्त्रको जगमा बसेर सामाजिक असमानता कम गर्दै आर्थिक, सामाजिक समस्या हल गर्ने क्षमता भएको नेतृत्व आवश्यक छ ।

अबको नेतृत्व समाजको नेतृत्व गर्न आन-मिठा, कुटपट्टि र भू-राजनीति बुझ्नुपर्छ । समाजशास्त्र, मानशास्त्र र अपेक्षाबद्ध बुझ्नुपर्छ । यी सबैलाई व्यवस्थापन गर्ने राजनीतिक प्रणाली पनि बुझ्नुपर्छ र उनता प्रणाली कसो हुन्छ भनेर सोच्न सक्ने हुनुपर्छ ।

आइस्यू झैँ नहुने हुन्छ । राजनीतिक सुझ अत्यन्तका आधारमा गरिनुपर्छ । त्यसका निमित्त तपाईंलाई सपनाको समाज, समाजका समस्या र अन्तर्विरोध तथा समाधानका उपरको चेतको आवश्यकता पर्दछ । राजनीतिक व्यवस्था अर्थिक व्यवस्थाका आधारित हुन्छ भने कुरा स्वीकार गर्दै मार्क्सले यस अर्थिक व्यवस्थाको अध्ययनमा सबैभन्दा बढी ध्यान दिएका थिए ।

कस्तो अर्थव्यवस्था ?

बजार कट्टरपन्थ वा राज्य कट्टर पन्थमा विभक्त नभई अर्थिक व्यवस्थाका विशेषता विराड् अर्थव्यवस्था अखिला हेर्ने र निर्णय गर्ने प्रयत्नको राजनीतिक अन्तर्विरोध रहेको छ । पूर्वीवर्ती, समाजवादी र मिश्रित । पूर्वीवर्ती अर्थव्यवस्थाका प्रमुख विशेषताहरू निम्ती सम्पत्ति, मुद्रास्फीको महत्व, योजनाबद्ध नियन्त्रणको अभाव, सामाजिक

वर्गीकरण आदि हुन् । त्यसै, समाजवादी अर्थव्यवस्थाको प्रमुख विशेषता सामाजिक स्वामित्व, केन्द्रीय योजना, आर्थिक वितरणमा समानता, सामाजिक कल्याणको उद्देश्य, बेरोजगारी समस्याको समाधान आदि हुन् । मिश्रित अर्थव्यवस्थाका विशेषतामा निम्ती तथा सार्वजनिक दुवै विद्यमान, आर्थिक योजना, सन्तुलन, सहयोगात्मक, सीमित स्वतन्त्रता आदि रहेका छन् ।

राजनीतिक सिद्धान्तको विभाजनमा अहिले पनि दुइटा शब्द महत्वपूर्ण रहे- स्वतन्त्रता र समानता । व्यक्ति, निजी कुरा, निजी सम्पत्ति महत्वपूर्ण हो, सबै चिज हन्छ भनेर स्वतन्त्रतालाई महत्व दिने दर्शन पुँजीवाद हो । समानता, सामुहिकता महत्वपूर्ण कुरा हो । सम्पत्तिलाई राष्ट्रियकरण गर्दै आउनुपर्छ, धनी र गरीबबीचको खाडल पुर्न सकिन्छ ।

निजी सम्पत्तिलाई अन्त्य गर्न सकिन्छ भने सिद्धान्त साम्यवादी हो । समाजवादीले समाजताको मूल्यमा स्वतन्त्रता रोज्न सकिन्छ, स्वतन्त्रताको मूल्यमा समाजता रोज्न सकिन्छ भन्छ । साम्यवादीले समाजवाद साम्यवादको पूर्ववस्था हो भन्छ ।

समाजवादमा उत्पादनका सम्पूर्ण साधन सामाजिक हुन्छन् । योग्यता अनुसारको काम र काम बढीसम्मको काम । समाजवादी समाजको पूर्ण विकासले साम्यवादको अन्तिम आधार तयार गर्दछ र समाजवादी विकासले साम्यवादी समाजको संरक्षण गर्दछ । सम्पत्तिको व्यक्तिगत स्वामित्व अन्त्य गर्दै सामाजिक स्वामित्व स्थापित गर्नु पर्ने हुन्छ । वर्ग कैंप रहँदैन । त्यही स्थिति साम्यवादी हो ।

साम्यवादी वर्गहीन समाज हो । समाजवादी समाज मर्दिन जनताको स्वामित्व हुन्छ । समाजमा प्रत्येक सदस्यसँग समानताको आधारमा व्यवहार हुन्छ । यस बारेमा उचित विम्वर तिउँदै प्रचलित छ । यदि तपाईंलाई दुईवटा गाई छ भने पुँजीवादले एउटा गाई बन्दि, सडि किन र उत्पादन बढाउ भन्छ । समाजवादीले एउटा हिउँदेकीबाई देउ, एउटा आफू पाव भन्छ । साम्यवादले दुई सरकारलाई देउ, घाँस हाल, चाहिने जति उपयोग गर भन्छ । फोसीबद्धमा दुई सरकारलाई देउ, प्रतिफल केही पाउँदैनौ, कक्कक गरे नीो हानिदिन्छु भन्छ ।

कस्तो एकेन्द्र, कुन इष्टिकोण ?

यति छुनकन गरिरहेका हामीले यो पनि बुझ्नु जरुरी छ कि जति सिद्धान्तका गफ फलाके पनि व्यवहारिकतालाई पन्छाउनु नदिन्छ । विकासका निमित्त परिश्रमि, धरालन र वडाविकासको निर्माण नगरेसम्म केही हुनेवन्दा छैन । त्यसको लागि हामीले परिवर्तन तथा परिवर्तन गर्नुपर्ने छ र यो पैसा गरेको हो । जसमा शासकीय वरूपमा परिवर्तन, सुदृढ कर्मचारीतन्त्र, राष्ट्रिय एकाता, सन्तुलित अन्तर्-राष्ट्रिय सम्बन्ध, लगानी प्रवर्धनमूखी नीति, योजना र अनुगमन तथा मूल्यांकन र राजनीतिक स्वामित्व रहेका छन् ।

सावकीय वरूप

विष रोपेर अमृत फलेन भन्छन् । जब प्रणाली खराब हुन्छ, त्यसैले बहोरोडबाटमा भट्टाचार गर्छ । हाम्रो राजनीतिक प्रणाली एकदमै महँगो छ । खर्चिलो निर्वाचन पद्धति राजनीतिलाई व्यापारमा परिणत गर्न खोजेको देखिन्छ । राजनीति सु हन्छ समाजसेवाबाट । त्यसमा आफ्नो खलीबाट केही लगानी गर्नुपर्छ, संसदीय प्रणालीमा हुने यही हो ।

सांसदको टिक्टटोखि निर्वाचनसम्म करोडी खर्च हुने हुँदा भूईँमाछेले सांसदमा उठ्न र जित्न सम्भव छैन । संसदीय निर्वाचनमा भोट हान्ने दिनसम्म मात्र मतदाता शासक हुन्छ । त्यसपछि सांसद शासक हुन्छ । त्यसैले प्रत्यक्ष निर्वाचित राष्ट्रपति र पूर्ण समानुपातिक संसद आजको आवश्यकता हो । सांसदलाई कानून निर्माणमा मात्र लगाएर, विभिन्न विज्ञलाई कार्यपालिकाका जिम्मेवारी दिएका भट्टाचारको न्युनीकरण र कार्यपालिकाको गुणस्तरमा एकैसाथ परिवर्तन गर्न सकिन्छ । स्वानीय तिकाचलाई सवदो बलियो र पारदर्शी बनाउनु आवश्यक छ ।

दुइटा कर्मचारीतन्त्र

सार्वजनिक कर्मचारीतन्त्रलाई व्यवस्थापनको बृत्त बाहिर हो भनेर टुट्ट युनिफन फलाउ दिनेको रकनक बल्ले गरिनुपर्छ । सार्वजनिक कर्मचारीतन्त्रलाई राजनीतिको विभागा फलाउनु हुँदैन । राजनीतिक हल्लोपेबाट टाढा राखिनुपर्छ । कर्मचारीतन्त्र बच आउनुक, प्रतिनिधिमैत्री र कर्मचारीलाई कुशल बनाउन आवश्यक छ ।

राष्ट्रिय एकाता

हामीकहाँ मुसल: बर्को निर्माण जात व्यवस्था रहेको छ । जति, लिङ्ग, रङ्गका आधारमा गरिने विभेदको अन्त्य आवश्यक छ । सत्ताको नखीच विफलको अन्त्य अत्यन्त जरुरी छ । नागरिकतामा नाम बररहित गरिए

देखिँ आएको एक राडको जतीय विभेद पनि कम हुँदै जान्छ । धोती लगाएको कसो बर्को व्यक्ति देखाउनु आजने नखीच सोचको अन्त्य जरुरी छ । नखीच राष्ट्रिय हैन, राष्ट्रिय एकातासहितको देशभक्ति जगाउन सके मात्र राष्ट्रिय विकासमा हलमालो गर्ने सकिन्छ ।

राष्ट्रिय अन्तर्-राष्ट्रिय सम्बन्ध

हाम्रो भौगोलिक अवस्था समाजवादी बोकेको तर एकदमै संवेदनशील पनि छ । भू-राजनीतिक अवस्थाले हामीलाई समाजवादी र जोषिम उत्तिकै छ । सार्वजनिक स्वत्व बन्ने डर पनि छ । अर्कोतर्फ दुई ठूला बजारको बीचमा रहेकोले समाजवादी पनि हुने छ । जीडीपीका आधारमा दोस्रो र सातौ, निकट मधेसमा पहिलो र तेस्रो स्थानमा रहने दुईमा रहेका चीन र भारत जस्ता ठूला बजार हुनु निकै सम्भावनाको कुरा हो । सन्तुलित अन्तर्-राष्ट्रिय सम्बन्ध कायम गर्न सके हाम्रो उत्पादनलाई बजारिकरण गर्न सम्मथा पर्ने छैन ।

विकासको प्रमुख स्रोत लगानी र उत्पादन तथा व्यवस्थापन हो । लगानीको प्रवर्धनबाटै देशको आर्थिक स्तर बढाउन सकिन्छ । तर हाम्रो अर्थतन्त्र विकृतिपूर्ण आधारीत छ, आर्थिक वृद्धिको आधारीत आधार तयार भएको छैन, आधारीत समाजवादी निर्भर छ । उपयुगी प्रवृत्ति कायमै छ ।

वर्तमान अवस्थामा देशमा प्रवृत्तिको बढेको हुँदा विम्वर तीउँदछे रणनीति बनाई सञ्चित गर्नु उपयुक्त हुँदछ । - सम्पत्तिका लागि वैदेशिक सहायता, - सरंढाएका लागि योग्यतामा आधारित अवस्थापना - सक्तीका लागि वैदेशिक सहायता, - सक्तीका लागि योग्यतामा आधारित उत्पादनकल्याणी कार्यक्रम ।

योजना र अनुगमन तथा मूल्यांकन

बढ्दो बेरोजगारी घटाउनु सुझा श्रमकुल क्षेत्र जती कुशिला बढ्नु आवश्यक र मूल्यांकन सहितको योजना निर्माण, अनुगमन र मूल्यांकन आवश्यक छ । औषधीय क्षेत्र संरक्षित हुँदछ । कृषि क्षेत्रमा योग्यताको निर्भरता तथा भारतीय बजारपतिको प्रभाव कायमै छ । वित्तीय क्षेत्रको आय र उत्पादनशीलतामा हल आएको छ । पर्यटकीय क्षेत्रमा पर्यटक संख्या बढ्ने प्रतिवृत्तिक र सम्पत्तामा आय पुऱ्येको छ । विशेषगबाट आएको रकम उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवृत्तित हुन सकेको छैन ।

सामाजिक सेवाको दृष्टिमा अभावमा खाती सुधार आएको छैन । शिक्षामा योग्यताका रकमको पकड गुम्दैछ । शिक्षा रोजगारकुलमा अन्त्य अनुपयुक्त र बेरोजगारकुल छ । नेपालको प्राकृतिक सम्पदाको नीतिगत अक्षरता र व्यवस्थापन पक्ष अभावपु छ । सबै क्षेत्र भट्टाचारको शनो बनेको छ ।

सरकारी कार्यकाममा नीतिगत अक्षरता, दण्डहीनताको स्थिति, वस्तु तथा सेवाको अपूर्ण व्यवस्था तथासिङ्ग र सेवाको गुणस्तर खस्केको छ । विकासका प्रगतिको समीक्षा गर्ने वैज्ञानिक परिपाटीको अभाव छ । कार्यक्रमको प्रवृत्ति तथा उपलब्धिलाई त्यसको प्रभाव तथा नीतिको उपलब्धिलाई खर्च र अन्य कायमै प्रतिक्रियालाई नै प्रगतिको रूपमा देखाउने प्रवृत्ति हाडी छ । आय तथा खर्च प्रयोगका कार्य वैज्ञानिक तथा बलुनात तथ्यका आधारमा नभई परम्परागत रौनीमा हुने गरेको छ । राष्ट्रिय योजना आवेगलाई थप वैज्ञानिक र व्यावहारिक गराउनु आवश्यक छ ।

फेरि पनि धी सबै कुराको क्रमबद्धको लागि राजनीति नै आवश्यक पर्दछ । राजनीति गर्ने मर्मस दुई प्रकारका हुन्छन् । पहिलो हुन्छ, एउटा कुनै सपना, विद्वता, कुनै परिकल्पना, जितन लिएर समाजमा यसो गर्छु, समाजलाई यसरी अघि बढाएर जानु भन्छ । तिनीहरू आफ्नो परिकल्पनाका लागि कुनै पनि दु:ख चान तयार हुन्छन् । जैन जान्छन्, परे फोसी बन्छन् । घरपरिवारको कुनै पवोह नगरी पार्टी कार्यक्रमै तीउँदछन् ।

अर्को हुन्छ, जसको लागि कुनै सपना कल्पना हुँदैन । उसको सपना राजनीति गर्नका लागि राजनीति गर्ने हुन्छ । उसका लागि राजनीति खाने बाटो हुन्छ, कमाउने बाटो हुन्छ, घर बनाउने बाटो हुन्छ । पजेरो जोड्ने बाटो हुन्छ । यो अन्तर सुवाचितले बुझ्नुपर्छ र पहिलो किसिमको राजनीतिक कार्यक्रमलाई, सेवक, मतदाता बन्नुपर्छ । अन्तिमपार, पक्काम, मतदाता बन्नुपर्छ । तब मात्र देशको समस्या हल हुन्छ ।

नेखक टेलिभिजन कार्यक्रम निर्माता, प्रस्तोता तथा युवा अभियन्ता हुन् ।

-सामर- रातोपट्टी

महत्वापूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू	
मकवानपुर प्रहरी	एम्बुलेन्स सेवा
प्रहरी कन्ट्रोल: १००	नेपाल रेडक्रस: ४२०७११, ९८४२०२८९४२
जिल्ला टुटिफोन: ४२०७१९९	हेटौडा अस्पताल: ४२०३०४
बडा प्रहरी: ४२०२९९	परिवार नियोजन संघ: ४२०७४९८, ४२०७४९००
पशुपतिनगर इलाका: ४२०४५६	मनहरी रेडक्रस: ९८४१०४६२१
पाण्डु इलाका: ६२०४५७	भीमफेदी रेडक्रस: ६२०९९९
मनहरी इलाका: ९८४२०९०५७	पान्थु रेडक्रस: ९८४२०७४०१
इलाका फायरबारी: ६२१९६०	बडाबजारको रेडक्रस: ९८४२०७४०२
इलाका भीमफेदी: ६९१९६०	सहकारी अस्पताल: ७४७२४६०, ९८४२०९११४
इलाका टिगन: ९८४२९९३६९	बसामाडी एम्बुलेन्स: ९८४२९७४९४
चौकीटोल चौकी: ९७४२४४४०१	सावना भवन: १०१
चिचलाड चौकी: ६९३०००	सावना इन्डियाइन नेवाल: १०९८
चौबिन्द्र चौकी: ९८४२०७४४०४	माइती नेवाल: ४२१०४०
नेवारपानी चौकी: ९७४२०००२९९	अपाङ्ग बाल अस्पताल: ९८४२९९४४४
फाखेन चौकी: ९८४२०३११९८	
परमपेखरी चौकी: ९८४२०९९७७९	

भोलिको पात्रो	
भोलि वि.सं. २०७९ भदौ २४ गते शनिवार १० सेप्टेम्बर २०२२ । भाद्र शुक्लपक्ष पूर्णिमा ।	अन्त्याय ११४२ ने.सं. । सूर्योदय ४:४७, सूर्यास्त ६:१३ । इन्द्रह स्नान, भक्तपुर सिद्धपेखरी मेला ।

आजको राशिफल	
मेघ : सकारात्मक सोचाइ रहनेछ	तुला : शुभ समाचार मिलेछ
वृष : दया मायाका कार्य हुनेछन्	वृश्चिक : व्यापार लाभप्रद रहनेछ
मिथुन : धार्मिक आस्था बढ्नेछ	सन्तान : सन्तानको चिन्ता बढ्नेछ
कर्कट : अधिक परिश्रम गर्नु पर्नेछ	अकर : सम्पत्तिसम्बन्धी विवाद हुनेछ
सिंह : मेहनतको फल पाइनेछ	कृन्ज : रोकिएका काम सम्पन्न हुनेछन्
कन्या : कार्यभार र व्यस्तता बढ्नेछ	मीन : पठन-पाठनमा प्रगति हुनेछ

